

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.411.001.02.2018
S/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	S/18/001 – Leczenie i rehabilitacja chorych i rannych zwierząt wolno żyjących (dzikich), prowadzone na terenie Bydgoszczy
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Elżbieta Warda-Fereniec, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/61/2018 z 6 kwietnia 2018 r. 2. Michał Trempała, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/62/2018 z 6 kwietnia 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	„Czapla” Gabinet Lekarzy Weterynarii. K. Żywna i Partnerzy, ul. Centralna 108, 86-005 Białe Błota ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Partnerzy: Anna Wysokińska, Marcin Wysokiński, Marta Barzyk-Żywna, Krzysztof Żywna (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² działalność Gabinetu „Czapla” w zakresie spełnienia wymogów na świadczenie usług weterynaryjnych oraz realizacji umów na te świadczenia zawartych z Miastem Bydgoszcz³ w 2017 i 2018 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Spółka posiadała odpowiednią infrastrukturę oraz środki techniczne do realizacji umów na całodobowe świadczenie usług weterynaryjnych wobec zwierząt wolno żyjących (dzikich), w tym chorych i rannych, oraz dysponowała możliwościami zapewnienia tym zwierzętom odpowiedniej opieki. Świadczeń weterynaryjnych udzielało czworo lekarzy weterynarii, z których jeden posiadał specjalizację w zakresie chorób zwierząt nieudomowionych. Gabinet weterynaryjny był wyposażony w odpowiedni sprzęt i aparaturę dostosowane do zakresu świadczonych usług weterynaryjnych, spełniał także wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 sierpnia 2004 r. w sprawie wymagań dla gabinetów weterynaryjnych⁴. Spółka posiadała zezwolenie na prowadzenie ośrodka rehabilitacji zwierząt, a także zwolnienie od zakazu chwywania na terenach zabudowanych zabłąkanych zwierząt gatunków objętych ochroną i przemieszczanie ich do miejsc regularnego przebywania. Będącym pod opieką Gabinetu „Czapla” zwierzętom zapewniono odpowiednie warunki bytowania dostosowane do ich potrzeb i stanu zdrowotnego. Zwierzęta otrzymywały karmę dostosowaną do ich wieku i stanu, z uwzględnieniem specyfiki gatunkowej. Ośrodek rehabilitacji zwierząt⁵ zapewniał warunki odpowiadające potrzebom biologicznym zwierząt w okresie leczenia i rehabilitacji. Transport

¹ Dalej: „Gabinet „Czapla”, „Spółka”.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dalej: „Miasto”.

⁴ Dz. U. z 2004 r. Nr 194, poz. 1990, dalej: „rozporządzenie w sprawie wymagań dla gabinetów weterynaryjnych”.

⁵ Dalej: „ORZ”

zwierząt z miejsca podejmowanych interwencji odbywał się pod stałym nadzorem lekarza weterynarii, w warunkach minimalizujących możliwość powstania urazów lub zranienia zwierząt. Podejmowane na zlecenie Bydgoskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego⁶ interwencje były prowadzone zgodnie z warunkami zawartych z Miastem umów. Spółka w sposób prawidłowy postępowała z odpadami wytwarzanymi w toku świadczenia usług weterynaryjnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Spełnienie przez Gabinet „Czapla” wymogów na świadczenie usług weterynaryjnych na terenie Bydgoszczy

Opis stanu faktycznego

Spółka partnerska „Czapla” – Gabinet Lekarzy Weterynarii. K. Żywna i Partnerzy została powołana 15 czerwca 2009 r. w Białych Błotach. Wspólnikami było czworo lekarzy weterynarii⁷, z których każdy miał prawo samodzielnie reprezentować Spółkę⁸. Przedmiotem działalności Spółki była m.in: działalność weterynaryjna oraz działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich. Spółkę zawarto na czas nieoznaczony⁹.

(dowód: akta kontroli, str. 6-11)

Spółka w 2017 i 2018 r. świadczyła na rzecz Miasta całodobowe usługi weterynaryjne wobec zwierząt wolno żyjących (dzikich), w tym chorych i rannych na podstawie:

- umowy nr WZK-II-272.1.2017 zawartej 3 stycznia 2017 r. (aneksowanej 21 września 2017 r.¹⁰),
- umowy nr WZK-II.272.15.2017 zawartej 30 października 2017 r.¹¹,
- umowy nr WZK-II.272.3.2018 zawartej 25 stycznia 2018 r.,
- pojedynczych zleceń: 1 stycznia 2017 r. oraz w okresie od 1 do 24 stycznia 2018 r.¹².

(dowód: akta kontroli, str. 251-261, 270)

Usługi w zakresie określonym umowami z Miastem realizowało czworo lekarzy weterynarii¹³ – Partnerów Spółki, w tym jeden posiadający specjalizację w zakresie chorób zwierząt nieudomowionych¹⁴. Polegały one m.in. na:

- a) zapewnianiu opieki weterynaryjnej, karmieniu i wprowadzeniu do środowiska naturalnego (bez lub po kwarantannie) zwierząt wolno żyjących (dzikich), a także ich odstraszeniu, odławianiu do własnej klatki lub odłowni, uczestniczeniu w ich immobilizacji lub uśpieniu;
- b) transporcie, przyjęciu, schronieniu, dozorze i karmieniu, zapewnianiu opieki weterynaryjnej zwierzętom gospodarskim odebranych właścicielom ze względu na niewłaściwe ich traktowanie;
- c) wyłapywaniu psów podejrzanych o wściekliznę (gdy nie można ustalić właściciela) i dostarczaniu ich na obserwację do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Bydgoszczy.

⁶ Dalej: „BCZK”.

⁷ Nr prawa wykonywania zawodu odpowiednio: 45233, 45226, 50156, 55534.

⁸ Z zastrzeżeniem, że rozporządzanie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania, których wartość przekracza kwotę 2 tys. zł, wymagana jest pisemna zgoda wszystkich Partnerów.

⁹ Dnia 31 października 2017 r. ujednotoczono tekst umowy Spółki, poprzez uaktualnienie danych personalnych Partnerów (zmiana nazwisk).

¹⁰ Aneksem tym zwiększono od 1 października 2017 r. kwotę brutto wynagrodzenia za realizację umowy ze 172 464 zł do 190 000 zł, z uwagi na wyczerpanie pierwotnie zaplanowanych na ten cel środków.

¹¹ Umowa została zawarta na okres od 30 października do 31 grudnia 2017 r.

¹² Spółka świadczyła też usługi w okresie od 17 do 28 grudnia 2016 r.

¹³ Spółka nie zatrudniała innych osób.

¹⁴ Nr prawa wykonywania zawodu 45226.

Usługi realizowano w gabinecie weterynaryjnym w Białych Błotach¹⁵ oraz ośrodku rehabilitacji zwierząt w Podlaskach i Białych Błotach.

(dowód: akta kontroli, str. 88-90, 251-261)

Gabinetem „Czapla” kierował lekarz weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii¹⁶, co było zgodne z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt¹⁷. Organizację i funkcjonowanie Gabinetu „Czapla” określał regulamin. Regulamin spełniał wymogi określone w art. 15 ust. 2 ustawy o ZLZ, tj. określał: podmiot prowadzący zakład leczniczy dla zwierząt, cel i zadania zakładu leczniczego dla zwierząt, siedzibę i obszar działania, rodzaj i zakres świadczonych usług weterynaryjnych, organizację wewnętrzną zakładu leczniczego oraz zasady i tryb prowadzenia szkoleń. Nazwa zakładu leczniczego dla zwierząt odpowiadała zakresowi świadczonych usług weterynaryjnych.

(dowód: akta kontroli, str. 5, 12-20)

Spółka, będąc do tego zobowiązana na mocy zawartych z Miastem ww. umów, posiadała:

- zwolnienie od zakazu chwywania na terenach zabudowanych zabłąkanych zwierząt gatunków objętych ochroną i przemieszczanie ich do miejsc regularnego przebywania¹⁸,
- zezwolenie na prowadzenie ośrodka rehabilitacji zwierząt¹⁹.

(dowód: akta kontroli, str. 22, 34, 41)

W okresie objętym kontrolą²⁰ Gabinet „Czapla” kontrolowany był przez:

- Powiatowego Lekarza Weterynarii w Bydgoszczy²¹ – 15 września 2017 r.
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy²² – 20 września 2017 r. oraz 31 stycznia 2018 r.,
- Kujawsko-Pomorską Izbę Lekarsko-Weterynaryjną²³ – 23 października 2017 r.
- Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nakle nad Notecią²⁴ – 21 czerwca 2018 r.

Zalecenia pokontrolne PLW w Bydgoszczy oraz RDOŚ w Bydgoszczy w zakresie zaprzestania przetrzymywania zwierząt w prywatnych domach zostały zrealizowane, co potwierdziła kontrola przeprowadzona przez RDOŚ w Bydgoszczy 31 stycznia 2018 r. Zarzuty PLW w Bydgoszczy dotyczące braku niezbędnej infrastruktury do prowadzenia procesu leczniczego, obserwacji i kwarantanny zwierząt dotyczyły poprzedniej siedziby Gabinetu²⁵. Kontrola KPILW przeprowadzona w nowej siedzibie²⁶ dotycząca m.in. organizacji i wymagań dla gabinetu weterynaryjnego oraz prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej nie wykazała uchybień.

¹⁵ Przy ul. Cynowej 29, a od 24 października 2017 r. przy ul. Centralnej 108.

¹⁶ Zgodnie z Regulaminem Gabinetu Czapla funkcję kierownika pełniła Marta Barzyk-Żywna - nr prawa wykonywania zawodu 45233.

¹⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 188, ze zm. Dalej: „ustawa o ZLZ”.

¹⁸ Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z 23 grudnia 2015 r. (znak sprawy WPN.6401.4.55.2015.MO). Zezwolenie wydano na czas określony do 31 grudnia 2020 r.

¹⁹ Decyzja Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z 25 stycznia 2016 r. (znak sprawy DZP-WG.6520.1.2016.mk). 3 stycznia 2018 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska na wniosek Spółki zmienił wskazaną decyzję (znak sprawy DZP-WG.6520.1.2016.2017.mk.2) rozszerzając lokalizację ośrodka rehabilitacji zwierząt o teren Gabinetu Weterynaryjnego „Czapla” przy ul. Centralnej 108 w Białych Błotach.

²⁰ Tj. od września 2016 r. do zakończenia czynności kontrolnych 20 lica 2018 r.

²¹ Dalej: „PLW w Bydgoszczy”.

²² Dalej: „RDOŚ w Bydgoszczy”.

²³ Dalej: „KPILW”.

²⁴ Dalej: „PLW w Nakle nad Notecią”.

²⁵ Przy ul. Cynowej 28.

²⁶ Przy ul. Centralnej 108.

Podobnie w toku kontroli PLW w Nakle nad Notecią w zakresie funkcjonowania ORZ nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli, str.43-81, 271, 286-291)

Spółka dysponowała odpowiednimi do realizacji ww. umów – wynikającymi z zakresu i opisu zamówienia – środkami technicznymi, w tym samochodem terenowym oraz przyczepą służącą do przewozu zwierząt²⁷, środkami służącymi do zdalnej immobilizacji zwierząt²⁸, klatkami do odławiania zwierząt średniej wielkości oraz odłownią do odławiania zwierzyny grubej. W pomieszczeniach Gabinetu „Czapla” możliwe było zapewnienie kwarantanny zwierzętom chorym i rannym.

(dowód: akta kontroli, str. 235-246, 264, 266-267)

Gabinet „Czapla”, zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o ZLZ, był wyposażony w odpowiedni sprzęt i aparaturę dostosowane do zakresu świadczonych usług weterynaryjnych oraz urządzenia do przechowywania produktów leczniczych i wyrobów medycznych, składał się z odpowiednich pomieszczeń (w tym pokoju przyjęć z poczekalnią oraz zaplecza sanitarnego i socjalnego), a także spełniał wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie wymagań dla gabinetów weterynaryjnych. Gabinet stanowił wyodrębnioną część budynku, do którego prowadziło bezpośrednio odrębne wejście. Składał się z dziewięciu pomieszczeń²⁹, w tym m.in. poczekalni, pokoju przyjęć, ptaszarni, pokoju drobnych ssaków, sali operacyjnej i laboratorium. Wszystkie pomieszczenia, poza pokojem drobnych ssaków, mieściły się na poziomie terenu. Pomieszczenia te były wyraźnie oddzielone od innych pomieszczeń tego budynku. Także w bezpośrednim sąsiedztwie gabinetu, na odgradzonej powierzchni, znajdowały się klatki dla ptaków. Gabinet był wyposażony w instalację wodną, elektryczną, grzewczą i kanalizacyjną. W pokoju przyjęć znajdowała się m.in. umywalka z doprowadzoną bieżącą wodą ciepłą i zimną, środki do mycia i odkażania rąk oraz stół zabiegowy. W gabinecie znajdowały się lampy bakteriobójcze, stetoskopy, sterylizatory, sprzęt do dożylnego podawania leków oraz sprzęt i urządzenia do przechowywania produktów leczniczych, artykułów sanitarnych, sprzętu jednorazowego użytku i innych produktów medycznych, zgodnie z wymaganiami określonymi przez producenta lub wynikającymi z ich właściwości, a także pojemniki na odpady. Sala operacyjna wyposażona była w źródło światła bezcieniowego. W gabinecie oraz częściowo w pojeździe służbowym znajdował się przenośny sprzęt weterynaryjny, pojemniki zapewniające sterylność transportowanego sprzętu oraz sprzęt i urządzenia do przechowywania, podczas transportu, produktów leczniczych, artykułów sanitarnych, sprzętu jednorazowego użytku i innych produktów medycznych. Dokumentacja weterynaryjna znajdowała się w szafie w pomieszczeniu zabezpieczonym przed dostępem osób nieupoważnionych³⁰.

(dowód: akta kontroli, str. 235-246)

Zgodnie z decyzjami Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska ORZ znajdował się na działce ewidencyjnej nr 20 w miejscowości Podlaski, w gminie Szubin oraz pomieszczeniach na terenie Gabinetu „Czapla” w Białych Błotach przy ul. Centralnej 108. W miejscowości Podlaski ORZ składał się z dwóch części – leśnej oraz łąki położonej na skraju lasu, o łącznej powierzchni ok. 1200 m². ORZ zabezpieczony był przed dostępem osób postronnych. Otoczony był siatką leśną o zmiennej wielkości oczek (o długości boku od 5 do 20 cm), rozciągniętej do wysokości dwóch

²⁷ Trzy samochody: Toyota Hilux oraz dwie Dacie Dokker.

²⁸ Aplikator pneumatyczny TeleDart RD706 oraz dmuchawka.

²⁹ Dwa z nich (jeden z dwóch gabinetów weterynaryjnych oraz pomieszczenie do usług radiologicznych) nie zostały jeszcze ukończone. Spółka nie świadczyła w nich usług.

³⁰ Pomieszczenie zamknięte na klucz.

metrów. Zastosowane do budowy ogrodzenia materiały (słupki drewniane, siatka leśna, brama na ramie drewnianej) pozwalały „wtopić” ORZ w otoczenie. Na terenie łąki posadzone były dwie woliery dla ptaków oraz „jeżownia”. Wszystkie zbudowane zostały z płyt OSB odpornych na zmienne warunki atmosferyczne oraz siatki heksagonalnej. Na powierzchni łąki znajdowały się także konary i gałęzie drzew. W jednej z woliery, pod podestem przechowywano poidła i karmniki. Woliery oraz cały ORZ były zamykane na kłódki. Zwierzęta znajdujące się w części ORZ na terenie gabinetu „Czapla” nie były publicznie eksponowane.

(dowód: akta kontroli, str.101-105)

W czasie przeprowadzania oględzin NIK na terenie ORZ w Podlaskach nie znajdowały się żadne zwierzęta. W czasie trwania czynności kontrolnych w Gabinetie „Czapla” znajdowały się zwierzęta podjęte w wyniku realizowanych interwencji. Według stanu na 14 maja 2018 r. (godz. 23:30) było to 49 ptaków, sześć ssaków i jeden gad. Do 24 maja 2018 r. dwa z tych ptaków oraz cztery ssaki przeniesiono do części ORZ znajdującej się w Podlaskach. Krzysztof Żywna podał, że 20 lipca 2018 r. w ORZ przebywało 38 ptaków i jeden ssak. Zwierzętom przebywającym w Gabinetie „Czapla” zapewniono odpowiednie warunki bytowania. Pomieszczenia, w których przebywały, chroniły je przed zimnem, upałami i opadami atmosferycznymi. Zwierzęta przebywające w ptaszarni miały dostęp do światła dziennego, małe ssaki znajdowały się pod promiennikami podczerwieni. Wszystkie zwierzęta przebywały w klatkach bądź ogrodzeniach dostosowanych do ich wielkości, potrzeb i stanu zdrowotnego, umożliwiających zarazem swobodną zmianę pozycji ciała. Wszystkie zwierzęta miały stały dostęp do wody i pokarmu.

(dowód: akta kontroli, str.101, 235-246, 107, 249, 271-272, 292)

Spółka zapewniła w okresie objętym kontrolą możliwość przyjęcia i opieki nad zwierzętami gospodarskimi odebranymi właścicielom ze względu na ich niewłaściwe traktowanie. W zakresie tym zawarła 1 grudnia 2016 r. umowę z właścicielem jednego z gospodarstw rolnych³¹. Infrastruktura gospodarstwa zapewniała możliwość przyjęcia jednorazowo 5 sztuk bydła, 5 sztuk trzody chlewnej, 5 koni, 50 sztuk drobiu, 5 sztuk innych zwierząt gospodarskich, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej³². Pan Krzysztof Żywna oświadczył, że w okresie objętym kontrolą nie było przypadków odebrania właścicielom niewłaściwie traktowanych zwierząt.

(dowód: akta kontroli, str. 82-86, 92, 263-264, 266)

Spółka zawarła z dwoma przedsiębiorstwami umowy na: odbiór, transport i likwidację odpadów zwierzęcych zaliczonych do kategorii 1 i 2 oraz odbiór i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych pochodzących z działalności weterynaryjnej. Spółka przekazywała tym podmiotom odpady na podstawie dokumentów handlowych oraz kart przekazania odpadów. Pan Krzysztof Żywna wskazał, że w związku z działalnością ORZ wytwarzane są uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego oraz obornik. Martwe zwierzęta gromadzone są w zamrażarce przeznaczonej wyłącznie do tego celu, natomiast materia organiczna w postaci zużytej ściółki z klatek dla zwierząt przekazywana jest gospodarstwu rolnym na płytę obornikową. Dokonane oględziny potwierdziły deklarowany sposób postępowania z martwymi zwierzętami.

(dowód: akta kontroli, str. 111, 263, 266, 273-280)

³¹ Umowa obowiązuje do 31 grudnia 2018 r.

³² Dz. U. Nr 56, poz. 344, ze zm..

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie spełnienie przez Gabinet „Czapla” wymogów na świadczenie usług weterynaryjnych na terenie Bydgoszczy.

2. Realizacja umów zawartych z Miastem Bydgoszcz na świadczenie usług weterynaryjnych

W okresie od 17 grudnia 2016 r. do końca kwietnia 2018 r. BCZK przekazało Gabinetowi „Czapla” łącznie 1 349 zleceń, których koszt wyniósł 262 187,21 zł. I tak: w 2016 r. (od 17 do 28 grudnia) – 12 zleceń na kwotę łączną 2 700 zł (w tym 500 zł za gotowość), w 2017 r. 1 082 na kwotę łączną 216 909,50 zł (w tym poza umową sześć zleceń na kwotę 1 000 zł³³) oraz w 2018 r. (do końca kwietnia) 255 zleceń na kwotę łączną 42 577,71 zł (w tym 27 zleceń poza umową na kwotę łączną 5 940 zł³⁴). W trakcie realizacji umów nie wystąpiły przypadki, które spowodowały obowiązek zapłaty przez Spółkę kar finansowych. Przeprowadzone oględziny dwóch interwencji³⁵ wykazały, że zostały one przeprowadzone zgodnie z warunkami zawartych z Miastem umów. Działania zrealizowano w zadeklarowanym czasie³⁶, a zwierzęta zostały przewiezione do Gabinetu „Czapla” środkiem transportu Spółki w odpowiednio zabezpieczonych transporterach. W gabinecie dokonano badań klinicznych zwierząt. Jedno z nich opatrzone, indywidualnie oznakowano i umieszczono w ORZ, w przypadku drugiego ze względu na rodzaj odniesionych ran zdecydowano o eutanazji.

(dowód: akta kontroli str. 90, 263, 267, 281)

Krzysztof Żywna wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą nie wystąpiła konieczność wykorzystania odłowni, natomiast kilkanaście razy zastosowano klatki „żywołapki”. Pochwycone w ten sposób trzy zwierzęta³⁷ były zdrowe i nie wymagały pomocy weterynaryjnej ani rehabilitacji. W dwóch przypadkach zwierzęta zostały relokowane do możliwie blisko położonego zwartego kompleksu leśnego, w jednym przypadku zwierzę zostało wypuszczone w miejscu jego pochwylenia³⁸. Wskazał ponadto, że powyższe metody odłowu zwierząt, jak również metoda immobilizacji stanowią marginalny odsetek wykonanych interwencji. Zdecydowana większość odbywa się bez użycia narzędzi. W przypadku dużych zamkniętych przestrzeni (wnętrze sklepów, klatek schodowych itp.), bądź małych, ograniczonych terenów (parkingi, ogrodzone posesje itp.) używa się pętli bądź siatek/podbieraków na wysięgniku. Dodał, że najliczniejsze (około 90%) są przypadki odbioru zabezpieczonych zwierząt bezpośrednio od mieszkańców bądź z lecznic weterynaryjnych, do których zostały przez nich przekazane.

(dowód: akta kontroli str. 91-92)

W Gabinecie „Czapla” prowadzono rejestr leczenia zwierząt³⁹, w którym w stosunku do każdego z nich opisywano stan zdrowia, metody leczenia (w tym aplikowane leki i podejmowane zabiegi weterynaryjne) oraz jego wynik (padnięcie, eutanazja, wypuszczenie). W rejestrze znajdowały się także informacje o numerze zgłoszenia, godzinie przyjęcia zgłoszenia, godzinie wykonania interwencji, adresie interwencji,

³³ Dotyczyły pięciu interwencji w dniach 29-31 grudnia 2016 r. i jednej interwencji 1 stycznia 2017 r., a zapłaconych w 2017 r., nie było jeszcze zawartej umowy na 2017 r. z nowym Wykonawcą wybranym w postępowaniu przetargowym – z Gabinetem „Czapla”.

³⁴ Zlecenia realizowane w 2018 r. przed podpisaniem umowy nr WZP-II.272.3.2018 zawartej 25 stycznia 2018 r.

³⁵ Nr 10692 na ul. Lisiej w Bydgoszczy oraz nr 10694 na ul. Przemysłowej w Bydgoszczy.

³⁶ Tj. dwóch godzin od przyjęcia zgłoszenia od BCZK.

³⁷ Za każdym razem były to lisy.

³⁸ Złapany lis był karmiącą samicą, relokacja skazałaby jej potomstwo na śmierć głodową.

³⁹ W formie papierowej (karty przynależne każdej klatce znajdującej się w ośrodku rehabilitacji zwierząt) oraz w formie elektronicznej w programie KLINIKA XP.

gatunku zwierzęcia (po jego weryfikacji), jego płci, wieku oraz wagi.

(dowód: akta kontroli, str. 262, 267-269)

Krzysztof Żywna podał, że w okresie objętym kontrolą nie było przypadków odławiania i dostarczania na obserwację do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Bydgoszczy psów podejrzanych o zarażenia wirusem wścieklizny.

(dowód: akta kontroli str. 94)

Przebywające w Gabinetcie „Czapla” zwierzęta otrzymywały karmę dostosowaną do ich wieku i stanu, z uwzględnieniem specyfiki gatunkowej. Bazę tego pokarmu stanowiły: w przypadku ssaków roślinożernych – siano, słoma, mieszanka zbożowa, mieszanka orzechów, szyszki drzew iglastych; w przypadku ssaków mięsożernych – karma dla kotów, małe ryby wraz z wnętrznościami; w przypadku ptaków mięsożernych – karma dla kotów, skrzydełka drobiowe, oseski myszy; w przypadku ziarnojadów – mieszanka zbożowa; w przypadku owadożernych – larwy mączniaka. Krzysztof Żywna wskazał, że modyfikacje w zakresie karmienia zwierząt polegają na zwiększeniu podaży składnika, który w danym okresie jest niezbędny do prawidłowego wzrostu i rekonwalescencji. W zależności od występujących problemów związanych z pobieraniem bądź przyswajaniem składników odżywczych stosowane są wlewy dożylnie, podskórne i doodrzewnowe, roztwory podawane z wodą bądź jedzeniem, kostki mineralne, pręty z mieszanki mineralnej, preparaty mlekozastępcze itp. W zakresie bilansowania diety weterynarze Gabinetu „Czapla” bazują na swojej wiedzy i doświadczeniu oraz obserwacji karmionych zwierząt (m.in. reaktywności na bodźce, realizacji behawioru przez zwierzę, zachowaniu przez nie naturalnego cyklu dobowego itd.). W toku oględzin stwierdzono, że w Gabinetcie znajdowało się kilka puszek i kilkanaście saszetek karmy dla kotów, kilkadziesiąt kilogramów mieszanki zbożowej dla ptaków oraz zapas siana w paczkach zoologicznych (około 20 kilogramów). Krzysztof Żywna oświadczył, że zapas karmy znajdujący się w gabinecie oscyluje zawsze w granicach jednego opakowania zbiorczego (puszek lub saszetek), a magazynowanie większej ilości nie jest konieczne, z uwagi na to, że są to towary pospolite i szeroko dostępne. W razie potrzeby dodatkowa karma jest nabywana lub przygotowywana na bieżąco. Zaznaczył przy tym, że na rynku nie znajduje się karma dedykowana dla każdego z gatunków zwierząt trafiających do Gabinetu „Czapla” i ORZ.

(dowód: akta kontroli, str.107-109, 237, 243,-244)

Krzysztof Żywna wskazał, że w okresie objętym kontrolą weterynarze Gabinetu „Czapla” dokonali 37 eutanazji zwierząt przebywających w ORZ. Wyjaśnił, że procedura eutanazji dzieli się na dwa etapy: wyłączenia świadomości zwierzęcia za pomocą środków farmakologicznych oraz podania środka narkotycznego zatrzymującego czynności vegetatywne⁴⁰. Ilość zużywanych do tego celu środków ulega wahaniom w zależności od masy ciała, gatunku, wieku, stanu ogólnego zwierzęcia oraz miejsca deponacji środka. W sprawozdaniu za 2017 r. przekazanym Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska wykazano, że dokonano łącznie 63 eutanazji, w tym 16 zwierząt przebywających w ORZ. W tym samym czasie wypuszczono do środowiska naturalnego 686 zwierząt⁴¹.

(dowód: akta kontroli, str.110-111,135-234, 282-285)

Transport zwierząt z miejsca podejmowanych interwencji do Gabinetu „Czapla” odbywał się samochodami Spółki oraz przyczepą ciężarową do przewozu żywych

⁴⁰ Tj. środka Morbital, na którego używanie Spółka posiadała zezwolenie Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego w Bydgoszczy.

⁴¹ 10 zwierząt przekazano właścicielom lub fundacjom.

zwierząt. Konstrukcja i stan wykorzystywanych pojazdów zapewniały zwierzętom bezpieczeństwo (nie było elementów konstrukcyjnych, które mogłyby spowodować urazy lub zranienie zwierząt), a także ochronę przed złymi warunkami meteorologicznymi. Krzysztof Żywna oświadczył, że szczegółowa procedura przewozu zwierząt uzależniona jest od ich przynależności gatunkowej, np. ssaki parzystokopytne (najczęściej sarny) przewożone są zawsze z wyłączeniem świadomości zwierzęcia; lisy, jenoty, borsuki i łasicowate transportowane są w klatkach „żywołapkach”, do których zostały odłowione, lub transporterach dostosowanych do ich wielkości; małe ssaki (wiewiórki, szczury) w pudełkach kartonowych; ptaki w pudełkach kartonowych bądź workach plecionych ze ściętym narożnikiem (w celu skrzepowania skrzydeł w pozycji przylegającej do korpusu). Dodał, że w przypadku transportu kilku zwierząt równocześnie są one od siebie odseparowywane, poza przypadkami przewozu jednego miotu/lęgu, rodziny bądź przedstawicieli spokrewnionych gatunków w wieku młodocianym.

(dowód: akta kontroli, str. 248-249, 263, 264-267)

Wśród zwierząt, wobec których na zlecenie BCZK podejmowano interwencje, znajdowały się także gatunki objęte ochroną. W sprawozdaniu za 2017 r. przekazanym Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy⁴² wykazano 29 przypadków pochwylenia na terenach zabudowanych zabłąkanych zwierząt 11 gatunków objętych ochroną i przemieszczonych do miejsca ich regularnego przebywania⁴³. Krzysztof Żywna wskazał, że postępowanie wobec zwierząt objętych ochroną gatunkową uzależnione jest od ich stanu i potrzeb. Zwierzęta zdrowe przenoszone są do miejsca możliwie odpowiadającego ich wymaganiom gatunkowym i jednocześnie oddalonego od miejsca bytowania ludzi, zwierzęta w stanie krytycznym poddawane są eutanazji, zwierzęta chore, osłabione, ranne trafiają do ORZ. Dodał, że w okresie objętym kontrolą do ORZ trafiły zwierzęta łącznie 52 gatunków, w tym 33 gatunków objętych ochroną⁴⁴.

(dowód: akta kontroli, str.111-113, 115-117)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację umów zawartych z Miastem Bydgoszcz na świadczenie usług weterynaryjnych w 2017 i 2018 r.

⁴² Decyzją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z 23 grudnia 2015 r. (znak sprawy WPN.6401.4.55.2015.MO) Spółka została zobowiązana do przekazywania corocznych sprawozdań z zakresu wykorzystania zezwolenia na nuchwylenie na terenach zabudowanych zabłąkanych zwierząt gatunków objętych ochroną i przemieszczanie ich do miejsc regularnego przebywania w terminach 15 stycznia 2017-2021 r.

⁴³ Dane w tym zakresie za pierwsze półrocze 2018 r. nie zostały jeszcze przez Spółkę opracowane.

⁴⁴ Stan na 14 maja 2018 r.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁵, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Odstępując od sformułowania wniosków, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, Najwyższa Izba Kontroli nie oczekuje informacji, o której stanowi art. 62 tej ustawy

Bydgoszcz, lipca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Kontroler
Elżbieta Warda-Fereniec
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis

.....
podpis

Kontroler
Michał Trempała
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

⁴⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.